

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 16. aprila 1879.

53.

Postava od 25. marcija 1879,

o tem, kako naj se nazaj plačajo ponapredščine (zajmovi), na podlogi postave od 10. junija 1872 (Drž. zak. št. 75), dane iz državnih novcev tistim krajem kraljevine česke, ki so jih s pomladi 1872 povodnji zadele.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó :

§. 1.

S premeno postav od 10. junija 1872 (Drž. zak. št. 75) in od 13. marcija 1875 (Drž. zak. št. 32) odlaga se začetek rokov odplačevanju tistih brezobrestnih ponapredščin, ki so bile iz državnih novcev okrajem po povodnjih s pomladi leta 1872 na Českem zadetim v napravo okrajnih cest in občinam v napravo poškodovanih občinskih predmetov dane, in če so se kje uže začeta odplačila začasno ustavila, začetek nadaljšnjega odriva teh ponapredščin do 1. januarja 1888 ter se ima odplačilo od te dobe počenši v 15 enakih letninah opraviti.

Začetek odplačevanja tistih ponapredščin, ki so bile občinam pod njihovo zavezo dane v olajšilo pomoči potrebnih poškodovancev občanarjev, in kjer se je uže začeto odplačevanje začasno ustavilo, začetek nadaljšnjega odriva teh ponapredščin odlaga se do 1. januarja 1880.

Od leta 1888 počenši bode za še ne odplačani iznos zajmov občinam danih v poslednjič omenjene namene, treba plačevati letne obresti po 5 od sto.

§. 2.

Ta postava pride v moč tist dan, katerega se razglasi.

Nje izvod se naroča ministru notranjih reči in finančnemu ministru.

Na Dunaji, dne 25. marcija 1879.

Franc Jožef s. r.

Stremayr s. r.

Taaffe r. s.

Pretis s. r.

54.

Postava od 6. aprila 1879,

s katero se nekoliko izpreminja postava od 24. maja 1869 (Drž. zak. št. 88) o uredbi zemljiškega davka, in preklicuje postava od 15. decembra 1875 (Drž. zak. št. 154).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Paragrafi 4, 8, 34, 36, 37, 38, 39 in 40 postave od 24. maja 1869 (Drž. zak. št. 88) o uredbi zemljiškega ali gruntnega davka, kakor zdaj slovejo, izgubé svojo moč ter naj govore takó le:

§. 4.

Glavni s postavo od 15 do 15 let ustanovljeni znesek vsega zemljiškega davka naj se po primeri najdenega čistega prinosa od davku podvrženih predmetov enako razdelí na vsako deželo, oziroma na vsako davkovsko občino in vsako zemljišče.

Od leta 1882 naprej do časa, ko se pritoževanje ali vgovarjanje dokonča, bode se davek razdeljeval na podlogi vrstilnih tarif, ki jih središna komisija po §. 34 postavi.

Zemljiškega davka zneski, kar jih pride na posamezne posestnike, oziroma davkovne predmete, pripisujejo se s tem pridržkom, da se poravnavanje gledé davkovnih pripisil, kar jih bode od leta 1882 naprej po začasni (provizorni) davkovni razdelitvi, opravi po dokončanem pritoževanju.

Kakšno bodi to poravnavanje, to naj se določi s posebno postavo.

§. 8.

Razdel I.

Za cenitvena opravila v vsaki deželi postavi se po navadi pod prvosedstvom političnega deželnega poglavarja ali njegovega namestnika deželna komisija, v kateri bode razen prvosednika še šest do deset udov z odločujočim glasom; od teh pokliče eno polovico finančni minister in sicer najmanj pol iz plačevalcev zemljiškega davka, a drugo polovico izvoli dotični deželni zastop (zbor).

Komisijским udom postavi finančni minister, oziroma deželni zbor ravno toliko namestnikov po ravno tistem načinu.

Poročevalca deželne komisije izbere finančni minister, ali on, če ní komisijski ud, nima odločujočega glasu. Deželna komisija za kake slučaje tudi lahko posebne poročevalce postavi, ter ima pravico, če je treba privzeti si zvedencev s posvetovalnim glasom.

Deželna komisija ima razen pravic in dolžnosti, ki ji po tej postavi posebej prihajajo, gledati na to, da se vcenitev in precenitev v deželi povsod enako opravlja, ter naj iz tega namena po poslanih svojih udih na tanko poizvé zemeljne in kmetijske okolnosti svoje dežele in sosednjih deželá, in odpravi napake, če se katere pokažejo.

Kako se zemljiški davek ustanovi in razdeli.

Deželne komisije.

V tistih deželah, v katerih se zavolj njihove velikosti precenitev ne more po eni deželni komisiji opraviti, naj se postavijo deželne podkomisije, ki jih je sestaviti takisto, kakor deželno komisijo.

V tem slučaju se pa takó deželni komisiji, kakor podkomisijam odkaže poseben okrog, v katerem ima vsaka izmed njih svojo nalogo samostojno izpolnjevati.

Deželna komisija ima pa vrhu tega še dolžnost, da vselej vé, kako napredujejo dela deželnih podkomisij, in da vsaki predlogi, ki jo podkomisije pošljejo do središne komisije, pridá svoje mnenje z ozirom na celo deželo.

Postaviti deželne podkomisije, odmeriti vsaki njeno okrožje, določiti, koliko údov bodo imele deželne komisije in podkomisije, to gre finančnemu ministru, ki se zmeni popred z dotičnim deželnim odborom.

Razdel II.

Za obravnavanje pritožeb ali vgovorov (§§. 37, 38 in 39) postavi se v vsaki deželi — po tem ko se razpusté dozdanje deželne komisije in podkomisije, — po ena pritožbena komisija.

II. Pritožbene komisije.

Ta komisija naj razen prvosednika, — ki ga imenuje finančni minister, kakor tudi namestnika njegovega, — sestoji še iz šest do dvanajst údov, ki imajo vsak odločujoči glas. Polovico njih pokliče finančni minister, a polovico dotični deželni zastop.

Namestniki te komisije se postavljajo v enakem številu in po enakem načinu.

Poročevalca pritožbeni komisiji imenuje finančni minister, ali on, če ni komisijski ud, nima odločujočega glasú.

Oddelek IV.

V c e n i t e v.

§. 34.

Razdel I.

Vcenitev je to, da se cene, ki so v vrstilni tarifi postavljene za razne obdelovanijske rede ali načine, obrnejo (uporabijo) na vsako posamezno zadavkano (davčno, davku podvrženo) zemljišče v občini in v okrajih ali vrstilnem odseku.

Kako se posamezna zemljišča v tarifo vcenjujejo

Iz namena te vcenitve razdelí se okraj, oziroma vrstilni odsek na toliko posebnih vcenitvenih oddelkov ali skupin, kolikor jih je treba, ter bosta v vsakem takem oddelku po dva uda okrajne komisije (cenilca) vcenjavala posamezne občine ali pa grajščine, ki niso v občinski zvezi, pod poročevalčevim prigledom in vedno z obzirom na izbrane zglednice (§. 28), in naj pri tem, kadar sta vcenjevalca raznih misli, obveljá tista misel, kateri poročevalec pritrdi.

Kadar bi eden ali oba cenilca ne prišla ali ne delala, naj poročevalec sam vcenitev opravi.

S koncem leta 1879 naj finančni minister po tem, kar se je v letih 1878 in 1879 storilo, določi, v katerih okrajih bode moči pred zadnjim dnem oktobra 1880

vcenitev dokončati po dozdanjem načinu in s pomočjo tistih organov, katerih v posameznih okrajih več ne bode treba. V teh okrajih naj se tudi celo leto 1880 vcenjuje tako, kakor do zdaj. V tistih okrajih pa, v katerih ni pričakovati, da bi se vcenitev v letu 1880 dognala, naj v tem letu okrajni cenilni poročevalec vcenitev sam opravi.

Dela, ki se tičejo prehoda (reambulacije), naj bodo do poslednjega dne marcija 1880 po polnem dovršena.

Vladi se daje oblast, po tistih okrajih, v katerih se bode v letu 1880 po dozdanjih določenih vcenjalo, ta način tudi med letom ustaviti ter narediti, da poročevalec sam vcenitev opravi, če nje dovršba do roka v tej postavi ustanovljenega postane za to dvomna, ker cenilca stvar brez pravičnega izgovora zatezata.

Čas, kdaj se začne vcenitev, naj se popred v vsaki občini ali samostojni grajščini očitno oznani.

K vcenitvi naj se pokličejo za zaupnike (dovernike) dotična županstva ali dva od njih povedana moža, po tem zastopniki samostojnih grajščin in vsi tisti posestniki, ki vsaj šestino vsega zemljiškega davka plačujejo, in pokličejo naj se s tem pristavkom, da se vcenitev opravi tudi ko bi oni ne prišli.

Zaupnikom in, kjer stvar tako nanese, cenilcema pristoji pravica, če poročevalec sam vcenjuje, vpogledati v cenitvene spise ter svoje opomnje o izhodu vcenitve podati okrajni komisiji. Zaupniki ne morejo vprašati po nikakem povračilu iz državnih denarjev.

Taka zemljišča, ki so le po nenavadnem obdelovanju postala rodnejša od svoje bližnje okolice, naj se vcenjajo prav takó, kakor ta okolica.

Če je kjekod vrtnega ali vinograjskega obdelovanja manj od 50 kvadratnih sežnjev, ali kmetijskega sveta kakega drugega obdelovanja manj od 400 kvadratnih sežnjev, naj se to vzame k obdelovanju, ki ga obmejuje (okrožuje, obklojuje), in če ga obmejuje raznovrstno obdelovanje, k tistemu, kateremu je po svojstvu in prinosnosti najbližje. Od tega naj se odstopi samo takrat, kadar bi razloček v prinosu teh dveh različnih obdelovanja načinov ali oziroma dobrotnih vrstá bil tolikšen, da bi se po takem privzetji čisti prinos skupnega sveta za več kakor 10 odstotkov povečal ali pomanjšal.

Takisto naj se tudi odrezki dobrotnih vrstá, ki so v enem obdelovanju istega zemljišča vmes, če nimajo vsaj enega orala, tedaj privzamejo ali pritaknejo k dobrotni vrsti istega zemljišča, kadar čisti prinos, kateri bi se dobil, ko bi se tak odrezek posebej precenjal, po tem ne bo za več kot 10 odstotkov povečan ali pomanjšan.

Vsako posamezno gozdovje naj se po tem, kakó so njegova tla poprek nosna, in káko lesovje ima, po navadi vveni samo v eno dobrotno vrsto brez ozira na vrednost, ki jo ima ob vcenitvi stoječi les.

Ako so pa v njem kosovi, ki imajo zdržema vsaj 50 oralov, ter so po zemlji, stoječem lesu in po drugih okolnostih, po katerih se ravná čisti prinos, med seboj jako različni, naj se vcenijo v več dobrotnih vrst.

Razdel II.

Ko je vcenitev po vseh občinah okraja ali vrstilnega odseka opravljena, naj okrajno-cenitveni poročevalec nje podatke zadnji čas do 31. dne oktobra 1880 položi pred okrajno komisijo, da jih ona pregleda in pretrese. Ta komisija naj, če je kaj pomanjkljivega ali spotikljivega, to poravná, vendar brez krajevne (lokalne) komisije, in dá po tem napraviti sestavo podobrotnih vrstá in okrajni pregled (Obrazec VII in VIII, §. 36).

Ako bi okrajno-cenitvena komisija gori omenjenega pretresa vcenitvenih podatkov ne dognala v roku velikosti dela primernem, ki ga določi finančni minister in ki mora obsegati dva meseca najmanj, naj prvosednik sam to delo opravi, oziroma dovrši, privzevši si okrajno-cenitvenega poročevalca in dva moža zaupnika, ki jih on izmed plačevalcev zemljiškega davka v tistem okraji izbere.

Podatek ali izhod tega pretresa, ali, kjer je treba, popravka vcenitve naj se z vsemi dotičnimi spisi (operati) in razpravnimi zapisniki (protokoli) vred najpozneje do konca januarja 1881 položi pred deželno komisijo, oziroma podkomisijo.

Deželna komisija, oziroma podkomisija naj od okrajnih komisij prejete vcenitvene podatke zlasti v oziru na njih djansko resnico in enakomernost dobro pretehta ter pošlje — izkazavši podatek cele precenitve in vcenitve ter priloživši vse razpravne spise in pa glavni pregled čistih prinosov (Obrazec IX, št. 36), — svoje mnenje o tem, so li posamezni podatki z ozirom na tisto deželo in na sosednje dežele primerni ali niso, najpozneje do 1. dne maja 1881 na finančnega ministra, kateri dotične predloge središni komisiji preizroči.

Ako se omenjeni pretres v tem roku ne dovrši, naj prvosednik okrajne spise ali izdelke z mnenjem svojim vred položi pred finančnega ministra.

V tistih deželah, ki imajo podkomisije, naj se ta predloga stori v določenem roku po deželni komisiji, oziroma njenem prvosedniku.

Razdel III.

Središna komisija naj predloge vseh deželnih komisij s porabo vseh drugih pomočkov, ki so ji doslej na ponudo bili, dobro pretehta in v primeri z različnimi, sosebnost sosednjimi deželami, kakor tudi z ozirom na vcenitvene podatke posameznih dežel v čisto dene vrstilne tarife vseh dežel, poravnavši to, kar bi kje našla pomanjkljivega in spotikljivega.

Ako bi, zvršujoč to nalogo, našla, da se vcenitev po posameznih okrajih ali vrstilnih odsekih vsled neogibno potrebnih premen v vrstilnih tarifah mora bistveno popraviti, ali če se — tudi zunaj tega slučaja — v vcenitvenem izdelku vidijo tolike neresničnosti (neizpravnosti), da se one tudi s predružačbo vrstilne tarife za te okraje (odseke) ne bi mogle odpraviti, tedaj ima središna komisija pravico s posredovanjem finančnega ministra spotikljivo vcenitev dati dotičnim okrajno-cenitvenim poročevalcem nazaj v popravo, vendar s tem utesnilom, da bode poizvedovanje na samem mestu dopuščeno samo tam in tedaj, kjer in kadar bi bila najsilnejša potreba.

Le-ta popravna dela naj prvosedniki okrajno-cenitvenih, oziroma deželnih komisij predložé tem komisijam in s kakimi njihovimi násveti vred zadnji čas do

konca septembra 1881 pošljejo finančnemu ministru, da jih dalje preizroči središnji komisiji.

Tam, kjer bivajo deželne podkomisije, naj se ta predloga storí v določenem roku po deželni komisiji, oziroma po predsedniku njenem.

Na podlogi dotičnih poizvedeb in razprav naj središnja komisija vrstilne tarife dokončno ustanovi.

Središnja komisija naj ta dela najpozneje do konca leta 1881 dovrši.

Finančni minister dá izvesti ali zvršiti tiste premene v izdelkih precenitve in v cenitve, oziroma v glavnem pregledu čistih prinosov, katere je središnja komisija sklenila, ter začasno porazdeliti po postavi dokončno postavljen glavni znesek zemljiškega davka (§. 4, odstavek 2).

Glavno vsoto čistega prinosa, kakor je najdeno za vsako deželo in vsako občino, in znesek ali vsota zemljiškega davka, ki na-njo prihaja v primeri s čistim prinosom, razgláši se v uradnem časniku vsake dežele.

Takisto naj deželna komisija na znanje dá tudi vrstilne tarife, kakor jih je središnja komisija ustanovila.

Oddelek V.

M e r a.

§. 36.

Ko je precenitev in vcenitev dokončana, naj merjalci vse te podatke tudi v sedanje mape vrisajo, in naj se po tem izračunjeni prostori obdelovanjskih in vrstnih odrezkov vpišejo v zemljiško-parcelni zapisnik (protokol) vsake občine.

Prostori posameznih dobrotnih vrst vsakega obdelovanja naj se sestavijo takó, da ta sestava pokaže ves prostor vseh k občini spadajočih v posamezne dobrotne vrste in obdelovanjske rede vcenjenih zemljišč.

Po le-ti vrstni sestavi je napraviti okrajni pregled, iz katerega se mora videti, koliko je vsega prostora zemljišč, vcenjenih po dobrotnih vrstah in obdelovanjskih redih ali načinih od vseh občin tistega okraja, oziroma od raznih vrstlinih odsekov, in koliko le-ti in pa okraj skup iznašajo.

V tem pregledu naj se po prostoru in po tarifnih cenah preračuni čisti prinos posameznih dobrotnih vrst, in obdelovanjskih redov za občine, vrstilne odseke, kjer bi jih bilo, in za okraj; po tem poprečni čisti prinos od orala vsakega obdelovanja za občine, vrstilne odseke, če so, in za okraj.

Čisti prinos vseh okrajev ene in iste dežele skupaj daje čisti prinos cele dežele.

Oddelek VI.

Kako se dela s pritožbami ali vgovori.

§. 37.

Zoper vcenitvene podatke lahko se pritožijo občine in občinam ne pridružene grajščine, pa tudi vsak posamezni davka plačevalec in sicer tako zastran svojih, kakor zastran tujih zemljišč:

Kako se obdelovanjski in vrstni odrezki izračunijo in sestavijo.

Pritožbe (vgovori, reklamacije).

- a) če tega ne kažejo prav, kdo je vpisan kot posestnik;
- b) če prostor ni prav izmerjen;
- c) če je kaka pomota v računih;
- d) če katero zemljišče ni prav postavljeno gledé tega, je li davku podvrženo, ali davka prosto;
- e) če vcenitev v vrstilno tarifo ni pravična.

Prvosednik okrajno-cenitvene komisije naj vcenitvene podatke svojega okraja razglasí nekaj s tem, da vsakemu na oglede razgrne okrajne pregledne in vrstne sestave po posameznih občinah za cel okraj, nekaj pa s tem, da dotičnim občinskim županom in načelnikom samostojnih grajščin zemljiško-parcelne zapisnike, mape in abecedna kazala, in posamezen izpisek iz premere in cenitve (zemljiško-posestne liste) vsakemu posestniku posebej pošlje.

Brž kakor mu dojdejo vcenitveni izdelki ali spisi, mora župan ali načelnik to očitno razglasiti s tem pristavkom, da se kaki vgovori zoper vcenitev v neprestopnem roku (brištu) od 45 dni, počensí od dne tega razglasa, in sicer, kakor vgovornik sam hoče, ali pri okrajni komisiji ali pri dotičnem županu, oziroma grajščine načelniku pismeno podati ali ustno na zapisnik povedati smejo, in da se okrajna komisija na vgovore ali pritožbe, ki se po izteku tega neprestopnega roka podadó, več ne bode ozirala.

Pritožbe, ki mu pridejo v roku za-nje odprtem, mora župan najpozneje v osmih dneh po iztečaju tega roka pred okrajno komisijo položiti, ali pa naznati ji, da jih ni nič prišlo.

§. 38.

Prvosednik okrajne komisije dá gledé tistih slučajev, ki se tičejo toček a), b), c) v §. 37, po pojasnilih, prejetih od okrajno-cenitvenega poročevalca, oziroma uredbenega zemljemerca ali geometra, svoje násvete prvosedniku pritožbene komisije, kateri o njih, dovprašavši deželnega nadzornika premere in cenitve za tehnično mnenje, razloči, ter ukaže, da — če je namreč vgovor bil pravičen, — prvosednik okrajne komisije razloko zvrši, ali pa naredí, da se vgovor zavrne, ako bi se našlo, da ni pravičen.

Zoper to razloko je ni več nikamer pritožbe.

Kadar koli se ukaže poizvedovanje na samem mestu, da bi se preiskal vgovor zoper mero prostora [§. 37, točka b)], treba je k poizvedovanju povabiti vgovornika ali pritožnika s tem pristavkom, da se bode, — ako on ne bi prišel, — tudi brez njega izvedovalo.

Kakó se dela z vgovori ali pritožbami v točkah a), b), c).

§. 39.

Pritožbe ali vgovori o tistih slučajih, ki se tičejo toček d), e) v §. 37, pretresa in pretehtuje okrajna komisija.

Ako se spozná, neogibna potreba, stvar ogledati na samem mestu, naj to poizvedbo opravita okrajno-cenitveni poročevalec in en ud okrajno-cenitvene komisije ter naj se k njej razen tistih, ki so udeleženi pri vgovoru, še tudi župani ali po dva moža zaupnika, ki ju župani povedó, po tem zastopniki samostojnih grajščin kot zaupniki povabijo s tem pristavkom, da se bode stvar poizvedavala tudi, ko bi oni ne prišli.

v točkah a), e).

Na podlogi tega pretresa, oziroma poizvedbenih podatkov, ki se okrajni komisiji predlože, naj komisija okrajna sklene o tej okolnosti, je li in koliko je kakemu vgovoru mesto dati ali ne, ter svoje dotične nāsvele v popravo pritožbi podvržene vcenitve z vsemi vcenitvenimi in vgovornimi spisi vred položi pred vgovorno (reklamacijsko) komisijo, katera o teh vgovorih dokončno odločuje, posebno pazeč na potrebno enakšnost v vcenitvenih podatkih vsake občine, vsakega okraja posebej in med posameznimi okraji.

§. 40.

Davkovno
poravnavanje.

Ko so dela, katera se tičejo pritožeb ali vgovorov, vsa dokončana, dá finančni minister dotične trdno določene podatke v izdelkih zemljiško-davkovne uredbe izvesti ali zvršiti, oziroma glavne sestave čistih prinosov za dežele, okraje in občine popraviti in po tem v zmislu §^a 4 poravnavanje davka storiti ter položi izkaz o dokončnem podatku ali izhodu cele uredbe zemljiškega davka pred državni zastop (zbor).

Člen II.

Kdor je ud središne komisije ali namestnik mu, ne more biti ob enem ud ali namestnik v deželni komisiji ali podkomisiji, v vgovorni ali okrajno-cenitveni komisiji, in kdor je ud ali namestnik deželne komisije, podkomisije ali vgovorne komisije, ta ne more ob enem biti ud ali namestnik v okrajno-cenitveni komisiji, katera je postavljena v področji ónih komisij.

Člen III.

Postava od 15. decembra 1875 (Drž. zak. št. 154) izgubi svojo moč tist dan, katerega začne veljati pričujoča postava.

Člen IV.

Pričujoča postava pride v moč tist dan, katerega bode razglašena.

Člen V.

Zvršitev te postave je naročena finančnemu ministru.

Na Dunaji, dne 6. aprila 1879.

Franc Jožef s. r.

Stremayr s. r.

Pretis s. r.